

Що потрібно знати біженцям?

Івано-Франківськ
червень, 2015

В даний час на планеті зареєстровано близько 20 мільйонів біженців.

Хто вважається біженцем?

Біженцем визнається особа, яка „знаходиться поза межами рідної країни внаслідок добре обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідування через свою расу, релігію, національність, приналежність до певної соціальної групи або політичні погляди і не може або не бажає скористатися захистом своєї країни...”

В яких випадках особа визнається біженцем?

- якщо вона переслідується за расовими або етнічними ознаками. Визнання особи біженцем у цьому випадку залежить від проведення щодо неї дискримінаційної політики расизму;

- якщо переслідується за свої політичні переконання, а саме, знаходиться в опозиції до влади й відкрито висловлює свої погляди на її діяльність, тобто політичний біженець;

- якщо переслідується за ознакою громадянства;

- якщо переслідується у зв'язку з приналежністю до певної соціальної групи

(наприклад, колишніх військових, гомосексуалістів);

- якщо переслідується у зв'язку з приналежністю до певної релігійної конфесії (наприклад, якщо особі в її країні заборонено вступати до релігійної общини або відправляти релігійні культи).

Які права має особа, визнана біженцем?

Біженець має право на безпечний притулок.

Біженці повинні отримати щонайменше такі ж права та базову допомогу як і інший іноземець, який легально проживає, включаючи свободу думок, пересування та свободу від катувань і принизливого поводження.

Економічні та соціальні права однаково застосовуються.

Біженці мають право на доступ до отримання медичної допомоги, навчання та право на працю.

Особи мають право на отримання одноразової грошової допомоги .

Якими є обов'язки біженців?

Біженці повинні поважати закони та правила країни, яка надала їм притулок.

Чи є біженцями люди, що втікають від війни чи пов'язаних з війною умов (таких як голод чи міжетнічні сутички)?

Конвенція ООН про статус біженців 1951 року, основний міжнародний інструмент права про біженців, не спрямована саме на вирішення проблем цивільних осіб, котрі втікають від конфлікту, хоча останніми роками основні потоки біженців виникали внаслідок громадянських воєн та міжетнічних, міжплемінних та релігійних сутичок. Однак ООН вважає, що люди, котрі втікають від таких умов, повинні вважатися біженцями, якщо їхня власна держава не хоче або не може їх захистити.

Чи може злочинець бути визнаний біженцем?

Злочинець, котрий був підданий справедливому суду за порушення звичаєвого права та котрий залишає власну країну аби втекти від в'язниці, зазвичай не є біженцем. Однак особа, звинувачена у неполітичних злочинах (як винна, так і ні), котрій також загрожує переслідування з політичних чи інших причин, може бути біженцем. Більш того, люди, засуджені за «злочин» політичної активності, також можуть бути визнані біженцями.

Який порядок звернення особи із заявою про визнання її біженцем?

Особа, яка з наміром бути визнаною біженцем в Україні, і перетнула державний кордон України в порядку, встановленому законодавством України, повинна протягом п'яти робочих днів звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, із заявою про визнання її біженцем.

Як діяти у випадку незаконного перетину кордону?

Особа, яка незаконно перетнула кордон, не несе відповідальності за незаконне перетинання державного кордону України, якщо вона без зволікань звернулася із заявою про визнання біженцем.

Така особа не несе відповідальності за порушення правил перебування в Україні, якщо вона перебуває на території України протягом часу, необхідного для подання заяви про визнання біженцем.

На який час надається статус біженця?

Статус біженця в Україні надається на три місяці. І тільки за умови, якщо в державі, з якої прибув біженець, ще існують умови, на підставі яких він набув статусу біженця, рішенням відповідного органу міграційної служби цей строк може бути продовжено.